

SRETEN UGRIČIĆ

Maja i ja

i Maja

■ Laguna ■

Copyright © 1990, Sreten Ugričić

Copyright © 2012 ovog izdanja, LAGUNA

BIBLIOTEKA
MERIDIJAN

Knjiga 34

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Maja i ja i Maja

sadržaj

Svaka sličnost i svaka razlika sa likovima i pojedinim epizodama iz popularne serije slikovnica za decu autorskog tandema Gilbert Delahaye – Marcel Marlier su namerne. Maja koju svi poznajemo, srećom, ne postoji. Slikovnice lažu. Prava Maja živi u Amsterdamu. Tata i mama su često odsutni. Maja i Miša igraju se nekih nesvakidašnjih igara (PRVI DEO). Kada je na putu samo majka, Majin otac – bivši šezdesetosmaš (DRUGI DEO), a sada yuppie-narkoman – uveče dolazi u njenu sobu i zlostavlja je (TREĆI DEO). Majina mama tako često nije kod kuće (ČETVRTI DEO), pa Maja raste brinući sama o sebi. Ni Majini roditelji, a ni ona sama, ne mogu znati kako će se okončati njeno detinjstvo. Tog leta Maja avionom putuje na more u Jugoslaviju (PETI DEO). Na letovanju, Maji je noć uzbudljivija od dana. Uz blagorodnu pomoć Meseca i Jadrana, prvi put dobija menstruaciju (ŠESTI DEO). Ali devojčica ne postaje žena, nego sirena. To je prvi oblik

njenog iščeznuća. Jer Maja je – ma koliko nam bila bliska – nedostižna (SEDMI DEO). Ipak, pred kraj uzbudljivog letnjeg odmora, ona usred noći sreće nepoznatog dečaka (OSMI DEO) i doživljava prvo ljubavno iskustvo (DEVETI DEO). Poneseni otkrovenjem osnovne životne tajne, njih dvoje kao da nestaju (DESETI DEO). Ovo iskustvo je toliko burno da ih spoznata čarolija telesnosti uzdiže do nestvarnog, onostranog, božanskog. Drama razdevičenja pretvara Maju u neku vrstu dvopolne, sve-moguće boginje (JEDANAESTI DEO). Najtačnije, mogla bi se opisati kao savršena, transcendentna zver svih zveri (DVANAESTI DEO). Ako je Nebo čudovište i privid – i ona je. Ovim fantastičnim preobražajem Maja stiže za odrasle neshvatljiva svojstva koja joj omogućavaju da, kad poželi, bude nevidljiva, nesmetano prolazi kroz zidove ili se u velikom zoološkom vrtu oseća kao kod svoje kuće (TRINAESTI DEO). Majine noćne dogodovštine nastavljaju se (ČETRINAESTI DEO) u snu, sledom novih neverovatnih preobražaja kroz koje prolazi slepo kao mesečar (PETNAESTI DEO). Budi se sačuvana od opasnosti, ali luda. Pohodi svoje roditelje, koji ništa ne slute, i ubija ih (ŠESNAESTI DEO). O Maji piše štampa svih meridijana (SEDAMNAESTI DEO). Posle nepotrebne istrage smeštaju je u vaspitno-popravni dom, gde drugoj zatočenoj deci pomaže pri bekstvu (OSAMNAESTI DEO). Ona sama ne beži, jer neko ko ima moć da nesmetano prolazi kroz zidove nikada ničim ne može biti zarobljen (POSLEDNJI DEO).

prvi deo

nemir

1.

Danas je tiše u Majinoj kući. Tata i mama su otputovali, svako svojim poslom, a vratiće se tek uveče.

I Miša je tu negde, možda u susednoj sobi, igra se.

Udobno si se smestila u očevoj stolici za ljuľjanje i čitaš jednu od slikovnica o tebi. Priča počinje ovako:

„Majini roditelji nisu kod kuće.

O, kako vreme sporo prolazi!

I lutkama je dosadno. Žuća je zaspao u svojoj korpi. Čak i vrapci u dvorištu kao da su tužni kad mama i tata nisu kod kuće.

– Šta da radimo? – pita Miša koji se zamišľjeno naslonio na prozor.

– Hajde da iznenadimo mamu – kaže Maja.

– Sjajno! Pospremićemo kuću...“

„Uh, kakva glupost“ – pomisli prava Maja.

*Bacaš štivo na pod, pa odmah skačeš sa stolice – pri-
tom staješ na slikovnicu – i polaziš da potražiš Mišu.*

2.

Maja nije znala da je Miša već pošao da traži nju. Moglo bi se reći da oboje kuću poznaju bolje nego sami sebe.

Maja je s Mišom u kupatilu. O da, lako su se pronašli. Zaključali su se.

3.

Zaključali ste se. Kad je ključ škljocnuo drugi put, pa i na onim drugim vratima drugi put – nestade senki i kupatilo blesnu kao da se posvetilo, kao da je sam Bog za trenutak spustio pogled baš tu, na vas. Ili ti se ipak samo tako učinilo... Zastali ste i pogledali se u oči: bili ste u pravu – uzalud se branite jedno od drugog.

Predali se, ste se. Maja Miši? Miša Maji? Maja i Miša, Miši i Maji? Eto, to ste želeli da saznate. Možda ste hteli – mada ne znajući šta u stvari činite – da pobedite i ono poslednje u sebi čime niste gospodarili, ono jedino što vam je još izmicalo, ono jedino što još niste razumeli, ono jedino čime se još niste igrali...

4.

Tajni sporazum je Maji omogućavao da Mišu udari pedeset puta – slobodno, pesnicom u rame – da bi posle toga, kao za nagradu, on nju udario samo jednom. Ideja je bila Mišina. Maja isprva nije htela da prihvati to što joj je brat nudio. Ali onda je ipak pristala: hej, pedeset puta, a on nju samo jednom!

5.

Ne kažu deca slučajno: ko se bije taj se voli – vas dvoje biste se često posvađali, čak i potukli, onako, igrajući se i prenadraženom uobraziljom kroteći vlastiti nemir... Kroz igru bi moć uzajamne privrženosti toliko narasla da bi postala opasna.

6.

Miša je savio ruku u laktu i stegnuo mišiće. Stade naglas da odbrojava primljene udarce: „Jedan... Dva... Tri...” Miša je verovao u sopstveni glas.

Prostor oko njih bleštao je čistom, hladnom svetlošću. Prostor između njih nije ni postojao – pretvorio se u prostor u njima, ništa manje blistav.

„Pet... Šest... Sedam...“ Isprva nije udarala jako. „Deset... Jedanaest...“ Kao da je sve to neka šala. „Hajde, šta čekaš...“, rekao je Miša. Nema šale. Maja je počela da tuče jače. „Četrnaest... Petnaest...“ Pa svom snagom.

Nije to bila neka snaga, ali oko dvadeset Mišu je počelo ozbiljno da boli. Maja to primeti.

Opet zastade i predloži mu da prekinu. Gledajući tupo u pod, Miša reče: „Samo ti nastavi.“ Maja ga nevoljko posluša.

Miša je trpeo i mislio na onaj svoj udarac – jedan jedini, ali sasvim dovoljan – kojim će bol ove igre biti višestruko naplaćen.

7.

Potvrditi nadmoć u igri bilo je koliko izvor najplemenitijeg uzbuđenja, toliko i razlog za sukob, strašan, beskompromisan...

Ranije bi bila presrećna ako bi stigla da ga ogrebeš ili povučeš za kosu pre no što ti on zavrne ruke na leđima ili bezdušno stegne vrat da ne možeš ni da dišeš ni da se pomeriš.

Ipak, vremenom su Miši dosadile lake, lažne pobede. Tako mu je i pala na pamet ova čudna trampa: pedeset za jedan.

8.

Kad je osetila da se u Miši skuplja bes, uplašila se. Kao da joj se odjednom smrzla moždina, Majina zenica se pretvorila u crni kristal.

Tad njeni udarci postadoše toliko snažni i bolni da je Miša pomislio da neće izdržati. Samo ga je nada u osvetu odvrćala od toga da odustane. „Dvadeset osam... Dvadeset devet...“ Maja kao da se branila od te užasne pretnje, od kazne koja ju je uskoro očekivala.

„Trideset tri... Trideset četiri...“

„Oh, kad bi bar bolelo mene umesto što boli Mišu“, pomišljala je Maja i takve misli – odjednom suviše – odmah terala iz glave... „Četrdeset pet... Četrdeset šest...“ Mišino rame potpuno utrnu. „Četrdeset devet.“ Onda dugo ništa...

„I pola... su...“

Neodlučnost. Maja zaustavi dah. Miši se učini da je potpuno zaustavila vreme. Nije se usuđivao da ka njoj podigne pogled. A ona se nije usuđivala da još jednom udari Mišu, poslednji put.

Miša je čekao. Maja je znala da je on sad mrzi. Ali znala je da tako mora biti.

9.

A kuća je bila prostrana, ispunjena čudnim i nepoznatim. Recimo sobe: nanizane jedna do druge kao perle na nevidljivoj niski ideja luckastog arhitekta – iz prve sobe u poslednju stizalo se jedino tako što bi se prošlo kroz sve ostale... Vas dvoje ste se kroz te sobe kretali svečano, osećajući da se krećete kroz sebe. Nestankom roditelja, zidovi spoljnog pretvarali su se u zidove unutrašnjeg sveta. Kao da se božje rukavice izvrnu...

Bilo ko mogao vam je biti otac, bilo ko majka – jer Maja i Miša su u stvari verovali da roditelji nisu potrebni. A što ste verovali, to ste živeli. Bez.

Roditelji bi prosto nestajali: odlazili, ostavljali vas, prepuštali vas samima sebi. Čak i kad su bili tu, u kući, sa Majom i Mišom, njihovo prisustvo bilo je nevažno. Lako ste ih se rešavali, ne osećajući nikada da tim lišavanjem nešto gubite, sigurni u sebe, znajući da ne grešite, samouvereni... Zamisliti da roditelja nema bilo je istinitije od njihovog stvarnog odsustva.

10.

Majin poslednji udarac bio je nekako traljav. Maja je bila previše uznemirena ili možda umorna. Umesto da smisli kako da zada svoj najvažniji udarac, razmišljala je

kako će odmah potom Miša nju udariti. A možda Miša više nije mogao ništa da oseti.

Bojala se da će je taj pedeset prvi udarac razneti, ubiti... Otkinuto rame, beli zidovi kupatila isprskani krvlju, Mišin trijumf – likovanje kom nema kraja – Majin unezveren pogled, pa Majin oboren pogled, kao da priznaje Mišinu konačnu nadmoć – eto šta je velikom brzinom prostrujalo njenom već sasvim uzburkanom svešću.

Miša opruža svoju odrvenelu ruku, izgovarajući sporo: „A sad ja tebe.“ Nije prepoznao sopstveni glas.

Prilazi Maji i savija njenu levu ruku isto onako kao što je i njegova ruka do malopre bila savijena. Kad su se Maja i Miša dotakli, led njene moždine smrznu i njegovu. Oboje zadrhtaše. Žmarci nikako nisu hteli da se povuku...

Miša je spremao i Maju i sebe. Ona ga je gledala pravo u oči, ali on nju ne. Odmaknu se, najзад, pola koraka unazad i podiže pesnicu do visine njenog ramena.

11.

I kupatilo je, kao i druge prostorije u kući, imalo dvojа vrata. Bilo je između dve sobe, tako da bi onaj ko želi da pređe iz jedne sobe u drugu morao da prođe kroz kupatilo. Nikakav zaobilazni put – neki hodnik, recimo – nije postojao.

E, ali zato bi onaj ko ostane unutra osećao nesigurnost, nelagodnost... Čak i kad u kući nije bilo nikoga osim tebe i Miše, vi biste bili uvereni – ako biste se kojim slučajem zatekli unutra – da time izazivate nekog nepoznatog! Da, baš tako: da izazivate nekog nepozvanog, ko će vas uznemiriti, nekog ko će svakog časa posegnuti za kvakom sa spoljne strane, ne znajući da je zaključano i ne očekujući da je bilo ko unutra, nekog ko bi valjda hteo da iz jedne sobe pređe u drugu, jer je to ko zna iz kog razloga veoma važno i veoma hitno, a nema drugog puta nego kroz kupatilo, kroz vas, kroz Maju i Mišu...

Zaključavši se toga dana u kupatilo, vi ste – već po navici – iščekivali da budete uznemireni, da budete iznenađeni nekim ili nečim izvana. I sve što ste radili, ili želeli da uradite, bilo je prožeto tim čudnim iščekivanjem, tom nesvakidašnjom nelagodnošću.

12.

Udarac je morao biti izveden drugom rukom, onom koju je Miša sačuvao od Majinih udaraca. Pogleda i vide da joj je rame sitno, krhko, manje od njegove pesnice. Ne oseti sažaljenje, ni najmanje. Ne oseti ništa. Onda nešto nahrupi, nešto sasvim različito od milosti: slast! Slast naslućenog trijumfa, koji više ničim ne može biti

sprečen. Miši se učinilo da tim jednim udarcem može da pokori čitav svet. Šaka se stegnu još jače, sama od sebe.

Maja pogleda u plafon i vide nebo. Trepnu. Pogleda u nebo i vide ogledalo. Trepnu. Pogleda u ogledalo i vide Mišu. Trepnu. Pogleda u njega i vide sebe. Trepnu. Miši bi oprošteno.

U trenutku kada je Miša zamahnuo, neko izvana dohvati kvaku. Tren ničega. Maja kriknu, ali krik je bio tako tih, skoro nem. Ipak, taj krik razbi čaroliju – nesta bleštave čistote i svetlosti, a uglovima kupatila odjednom zagospodariše uobičajene senke.

Mišina pesnica je ostala u vazduhu, kao da više nije njegova.

Neko je pokucao pitajući: „Ima li koga? Deco, jeste li to vi unutra?“ Sve je propalo. Niz Majin obraz potekoše suze i ona potrča ka onim drugim vratima, iza kojih nije bilo nikoga. Miša je gledao kako joj se tresu leđa. Jecaji jedva da su se čuli. Pokušavala je da otključa. Da se otključa. Pokušavala i pokušavala. Zaplaka i Miša.

„Majo! Mišo! Ko je zaključao vrata? Šta se događa tamo unutra?!“

13.

Jeste: bez. Maja i Miša imaju samo sebe – Maju i Mišu. A to je nekad tako mnogo. To je nekad skoro neizdrživo.

Jer – znaš – ovo je istinita priča. Ovo je tvoja priča. To se zaista dogodilo. Ovo se zaista događa. Maja iz slikovnice ne postoji. Ti si ona druga, jedina Maja. Iščekujući da ti Miša zada svoj jedini udarac – a za oboje poslednji – ti si mu se predala. U tom trenutku, u tom kupatilu – baš kao, uostalom, i u ovom trenutku – bila si njegova i ničija više.

Miša se ponosi svojom Majom. A ti se, Majo, još više ponosiš svojim Mišom.

14.

Vrata, ona druga, otključao je ipak Miša.

Maji to nikako nije polazilo za rukom. Spaseni. Maja izjuri iz kupatila, dozivajući – doduše, samo u sebi – majku... Ko zna zašto.

Majke, naravno, u Maji nije bilo. Miša pođe za sestrom. Potrči. Stigne je.

Zagrlio ju je. Stade da joj briše suze. Sav dlan mu bio mokr. Poljubi je. Maja ga pogleda. Uhvate se za ruke. Onda ona poče da ljubi njega.

Umire se.

U kući je bilo prijatno i svečano.